

جامعه شناسی

آموزش و پرورش

دکتر سعید صفایی موحد
(عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی)

هدیه محبت

حکومت پاکستان

تالیف	سید صفایی موحّد - هدایہ محبت
ناشر	آئین
قطع	وزیری
نوبت چاپ	اول
تاریخ	پاییز ۱۳۹۱
تیراژ	۱۵۰۰
صفحات	۲۲۴
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۹۷۰-۳۷۹-۴
لیتوگرافی	نورنگ
چاپ و صحافی	طرفه

۹۰۰ تومان

نوپردازان: تهران، خیابان لبافی‌نژاد، بین اردیبهشت و فروردین، پلاک ۲۳۸.
تلفن: ۶۶۴۱۲۴۷۴ - ۶۶۴۱۲۵۱۵ - ۶۶۴۱۱۱۷۲ - ۶۶۴۹۴۴۰۹

پیشگفتار

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش را می‌توان مطالعه چگونگی تأثیر نهادهای عمومی و تجربیات فردی بر آموزش و پرورش و پیامدهای آن دانست. محور اساسی این علم، نظام آموزشی جوامع (شامل آموزش ابتدایی و متوسطه، آموزش عالی، آموزش بزرگسالان) می‌باشد.

آموزش و پرورش معمولاً به‌عنوان یک کوشش انسانی مثبت نگریسته می‌شود که هدف اصلی آن پیشرفت و بهبود است. بسیاری معتقدند که این نهاد ابزاری برای غلبه بر ناتوانی‌ها، تحقق عدالت، و دستیابی به ثروت و موقعیت اجتماعی است. آموزش و پرورش مکانی است که کودکان می‌توانند در آن متناسب با نیازها و ظرفیت‌های خاص خویش پرورش یابند. این افراد معتقدند آموزش و پرورش یکی از بهترین ابزارهای موجود برای دستیابی به عدالت اجتماعی است. چرا که هدف اصلی آن فراهم آوردن فرصت‌هایی است که افراد بتوانند ظرفیت‌های بالقوه خویش را شکوفا سازند و فرصت یابند تا آنجا که ظرفیت‌هایشان اجازه می‌دهد در زندگی به موفقیت دست پیدا کنند. البته شاید بتوان گفت تنها تعداد اندکی از نظام‌های آموزشی توانسته‌اند این اهداف را به‌طور کامل تحقق بخشند. از سوی دیگر نباید فراموش کرد که عده‌ای نیز دیدگاهی منفی نسبت به آموزش و پرورش داشته و هدف اصلی این نظام را باز تولید نابرابری‌های اجتماعی می‌دانند.

شاید نقطه شروع کار جامعه‌شناسی آموزش و پرورش به‌عنوان یک علم را بتوان پژوهش اصیل دورگه‌ایم در مورد تربیت اخلاقی و ماکس وبر در مورد دانشمندان چینی دانست. اما پس از جنگ جهانی دوم بود که این حوزه در سرتاسر دنیا مورد توجه قرار گرفت و نظریه‌های متعددی در آن مطرح شد. مطالعات مربوط به نقش آموزش و پرورش در باز تولید نابرابری‌های اجتماعی: سرکوب اقلیت‌های نژادی، قومی، و جنسیتی از طریق فرایند خشونت نمادین در مدرسه؛ نقش آموزش و پرورش در تولید سرمایه اجتماعی و فرهنگی؛ و موارد مشابه از جمله موضوعاتی هستند که در این علم مورد توجه قرار گرفته‌اند. امروزه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش به‌عنوان یک رشته دانشگاهی در مقطع تحصیلات تکمیلی تعدادی از دانشگاه‌های دنیا تدریس می‌شود.

در کشور ایران جامعه‌شناسی آموزش و پرورش به‌عنوان یکی از دروس اصلی رشته علوم تربیتی و دروس اختیاری رشته جامعه‌شناسی در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد، سال‌هاست که به دانشجویان تدریس می‌شود. در طی این سال‌ها اندیشمندان ایرانی علاقمند به حوزه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

نظیر دکتر علی علاقه‌بند، دکتر محمود شارع‌پور، دکتر غلامعباس توسلی و سایر اساتید ارجمند آثار وزینی در این حوزه به رشته تحریر درآورده و توانسته‌اند نیازهای دانشجویان و پژوهشگران علاقمند را تا حد زیادی مرتفع نمایند. در کتاب حاضر سعی شده است تا موضوعات و مباحثی که در دیگر کتاب‌های این حوزه کمتر به آنها پرداخته شده است مورد توجه قرار گیرند. به همین دلیل کتاب حاضر می‌تواند به عنوان منبع تکمیلی درس جامعه‌شناسی آموزش و پرورش در مقطع کارشناسی و منبع اصلی این درس در مقطع کارشناسی ارشد مورد استفاده قرار گیرد.

مولفان

فهرست مطالب

فصل اول	هرمنوتیک فلسفی و تعلیم و تربیت	۱
فصل دوم	حرفه‌گرایی در تعلیم و تربیت	۲۹
فصل سوم	جهانی‌شدن و لزوم توجه به سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی در تعلیم و تربیت	۵۳
فصل چهارم	فرایرنامه‌درسی: تلفیق در برنامه درسی از منظری دیگر	۶۵
فصل پنجم	نومفهوم‌گرایی در تعلیم و تربیت (با تأکید بر رشته برنامه درسی)	۷۵
فصل ششم	شناخت موقعیتی: یادگیری از منظر روان‌شناسی فرهنگی	۸۷
فصل هفتم	نگاهی هنری به تعلیم و تربیت (با تأکید بر دیدگاه‌های الیوت آیزنر)	۱۰۵
فصل هشتم	آموزش جهانی	۱۲۱
فصل نهم	مردم‌نگاری: ضرورتی برای نوآوری در پژوهش‌های تربیتی	۱۲۹
فصل دهم	فرهنگ، زبان و تعلیم و تربیت	۱۵۱
فصل یازدهم	تحقیق علی - مقایسه‌ای و توهم علیت	۱۶۵
فصل دوازدهم	فرهنگ و دانشگاه	۱۷۷
فصل سیزدهم	برنامه درسی پنهان	۱۹۱